

TOVERI

Linnan suomalaisen työväenliikkeen julkaisu, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntai.

TOIMITUSKUNTA: LAURI MOILANEN ADOLPH SALMI A. B. MAKELA SULO SYVANEN

TOVERI

(THE COMRADE) The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sundays, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuing advertisements.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Yhdysvalloissa ja Kanadassa: Yksi vuosikerta... \$4.00 6 kuukautta... \$2.25 3 kuukautta... \$1.35 1 kuukausi... \$0.50

SUBSCRIPTION RATES: In the United States and Canada One year... \$4.00 Six months... \$2.25 Three months... \$1.35 One month... \$0.50

Ilmoitushinta 40c palstatuomalla. Kuolessa... \$1.50 kerta, \$2.00 kerta, \$2.50 kerta, \$3.00 kerta, \$3.50 kerta, \$4.00 kerta, \$4.50 kerta, \$5.00 kerta, \$5.50 kerta, \$6.00 kerta, \$6.50 kerta, \$7.00 kerta, \$7.50 kerta, \$8.00 kerta, \$8.50 kerta, \$9.00 kerta, \$9.50 kerta, \$10.00 kerta.

Sellaista on herrojen hyväntekeväisyys

Copper Queen kuparikaivosyhtiö Bisbeessä, Ariz., joka viime kesänä ajattui asettetuksen roistojen avulla vuosia palvelleet työläisiä pois kaupungista, on kuulemma julistanut antavansa viidenkymmenen dollarin lahjapalkkion jokaiselle työläiselle, jonka on onnistunut pysytellä yhtiöllä työssä vuoden tai enemmän.

Todellakin isänmaallista! Yhtiöllä ei taida olla montakaan sellaista työläistä, joka olisi voinut säilyä viime kesän vainoiltuna, mutta sen täytyy koettaa jollakin tavalla etsiä aineita, josta sen ostettu sanomalehdistö voi kirjottaa. Olisihan yhtiö ylönpuolellaan hyvyyskäsittämällä valmis maksamaan "uskollisille työläisille" nyt lahjapalkkiota, mutta kun sellaisia työläisiä ei ole niistä, jotka onnistuneet pysytellä yhtiöllä työssä vuoden tai enemmän.

Antaa palkankorotus niille työläisille, jotka nykyisin ovat sen työssä, siitä ei tule mitään. Kaikki ne työläiset jotka sellaista vastustavat, ovat isänmaattomia roistoja, jolle tervä ja höyhenet ovat juuri sitä mitä tämän enimmäkseen ulkomaalaisista osakkaista muodostuvan korporatsioonin jäsenet antavat heille. Sellaisia ovat ne hyväntekeväisyysjärjestykset kaikkialla, joita herrat harjoittavat. Ne eivät maksa mitään, mutta niistä on suuria tuloja, sillä niiden varjossa saa sille jälleen riittävästi niin paljon kuin mieli tekee, ilman että suurimmistakaan roistontöistä olisi mitään vastuunalaista.

Viimeinkinkö siis?

Lautainta ilmoitettiin, että presidentti Wilson on "toivonut" Mooneylle ja muille San Franciscon kaupakkamarin uhreille uutta kuulustelua. Nsketään toimitettu tutkimus paljasti koko jutun niin räikeästi, että vangittujen vapauttamista ei enää voida pitkästi vastustaa.

Viimeinkin siis uskaltane toivoa, että nämä luokkatuomion paljon kärsineet uhrit pääsevät jälleen vapautune. Ja demokraattinen sanomalehdistö, joka on ollut tähän saakka valmis tuomitsemaan syytettyjä, selittää oikeuden päässeen voitolle. Demokraattipuolueen kinnia kirkastetaan tulevia vaaleja varten tämmäinkin jutun avulla. Ja sen parempaa tilaisuutta äänenkaltamiseen vanhoillisten unionistien leirissä ei olisi tarjottunutkaan, kuin tämän jutun kautta avautuu.

Republikaanit näyttävät olevan varomattomia, antaessaan sellaisen tusinapolitiikoinnin kuin Rooseveltin kaikkensa verenhuimouduksensa sekottaa kortit siten kuin tapahtui äskeisessä Fickertin takasinkutuvaleissa San Franciscossa. Rooseveltin asettaminen tukemaan Fickertiä, joka työläisvillollisuus on jo

tunnettu kautta lännen, ja jonka osallisuudesta työväenjärjestöjä vastaan muodostettuun salaliittoon lienee vain harvoilla epäilystä, oli isku republikaaneja vastaan ja antoi valtiin demokraatille. Ja sitä välttämättä näyttävät demokraattipuolueen korkeimmat julkiset edustajat nyt rientävän kiireen kaupalla.

Pedon on vaikea päästä luontestaan, ja yhtä vaikea oli Rooseveltin luontaisen työläisvillollisuutensa takia olla pysyttelemättä kannattamassa Fickertiä. Olihan siinä juuri mies hänen mukaansa: mies joka ei häikäisi antaa hirttoituomioita työläisten asian esitaiteilijoille, ja suojella korporatsioonien etuja keinoja valitsematta.

Ikävä vaan on, että unionistit eivät yleensä käsittä tämän jutun poliittista luonnetta ja niistä syistä aiheutuneita välituntoja, joiden nojalla syylliset vapautetaan — jos heidät vapautetaan. Mutta saattaa olla sitenkin, että juttua aletaan nyt vain uudelleen "tutkia" ja sitä käytetään valtiin äänen kalastamisessa. Siinä tapauksessa saivat syytetty vintun edelleen vankilassa ja kaupakamari pitää saaliinsa. Kumpikin puolue repisi siinä tapauksessa samaa vintun. Sellainen menettely on mahdollista vain siksi, että tällainen työväestö on niin äärimmäisen typerää, että sen kanssa saa menetellä melkein miten haluaa, asettamatta mitään vaaraa, kuten Rooseveltin ohjelmistoon näyttää kuuluvan.

Puolueettomuuden naamarit halkeilee

(The translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Jan. 23, 1912, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.) Se yhtäläisyyttä, jollaista republikaanisten ja demokraattien poliittisjohtajien piti alkaa harjoitella tulevien vaalien varalle, jolloin voimat olisivat kootut sosialisteja vastaan, ei näytä ottavankaan niin menestyksekkään, kuin jotkut saattoivat ajatella. Samasta saaliista tappelevat sudet riitaantuvat toisinaan keskenään, vaikka yhteisten etujen takia olisi elettävä sovinnossa.

Poliittisesta onnenkinnastaan tunnettu Roosevelt on mennyt Washingtoniin tappelemaan demokraateja vastaan, jotka puolestaan iskevät entisellä tunnetulla kavaluudellaan, käyttäen hyväkseen Rooseveltin surullisen kuuluisaa mainetta työväestön keskuudessa. Toisessa paikassa, tätä lehtea on puhuttu enemmän siitä jutusta.

Tämä puolueettomuusnaamarin repeilemisestä kirjottaa muun tällainen lehti seuraavaan, paikoin hyvin saatuvan kuvauksen: Sosialistit, jotka ovat hyvin selvillä siitä, että poliittikka on vain heijastus taloudellisista eduista, voivat naurahdella kaikilla sellaisilla lupauksilla, joita surullisen kuuluisat puoluepolitiikot sijait aina tuon tuostakin tekevät, lupautuen pysytellä erillään poliitikasta sodan ajan.

Poliittikan elämä ja olemus riippuu taloudellisista suhteista, jotka sen synnyttävät. Ja siitä syystä ei kapitalistien suunnatun taloudellinen mahdi voisi muuten olemassaolonsa ilmaistakaan. Puoluepolitiikka menestyi sangeen hyvin siihen saakka kuin suurliikkeen edut yksin saivat kaikessa määrätä, mutta kun pienemmätkin vaativat äänensä kuuluvulle, karistettiin ne sillä uhkailulla, että ne olivat saksalaismielisiä, kapinallisia, epäuskollisia ja maankavaltajia. La Follette, joka on pienten etuillain tärkein ja tyypillisin edustaja, on oivallinen esimerkki siitä. Samoin edesmies Baer Minnesotasta ja neiti Rankin Montanasta. Koko sanomalehdistö on viimeisten kahdeksan kuukauden aikana tavallaan osotus siltä myöskin. Katsokaa mitä sen huomatuimmat edustajat ovat sanoneet Non-partisan liitossa, joka edustaa pääasiassa pienliikkeitä ja pienomistajia. Huomattava on, että se on tuomittu epäuskoisiksi, kapinalliseksi ja mikä hyvänsä.

"Vielä neljä kuukautta sitte oli demokraattipuolueella suurliikemiesten yksimielinen kannatus. Mutta sitte sekaantuivat äänet pillissä. Osakemarkkinoilla tapahtui yhtäkkiä häiriöitä, joiden vaikutuksesta osakkeiden hinnat laskivat. Sanoittiin, että se johtui rautatieliikenteessä vallitsevasta pulasta, ja että jotakin olisi tehtävä. Ja jotakin tehtiin: juuri sitä mitä suurliikemiehet vaativat, jolloin osakkeiden hinnat jälleen kohoivat. Kun rautatiet otettiin hallitukselle, eivät niiden omistajat olleet aivan varmoja asemasta. Ne eivät halunneet että työväestölle tehdään mitään myönnytyksiä. Ne muistivat, että Wilson oli viimeisten vaalien edellä aivan yhdellätoista hetkellä antanut kannatuksensa Adamsonin kahdeksan tunnin työpäivälakiesitykselle. Ne alkoivat näyttää levottomuuden oireita, varsinkin sen suhteen, että hallitus pitäisi rautatiet sen jälkeen kuin se olisi saanut ne kuntoon ja luoton jälleen hyväksi. Samanlainen ilmiö oli huomattavissa osakemarkkinoilla, ja muuttivat epävarmoiksi. Ja osakemarkkinoiden mukana, levisi epävarmuus poliittisjohtajienkin välitten kaikkialla.

Siten olivat asiat silloin kun Venäjän ja Saksan välisissä rauhaneuvotteluissa alkoi olla huomattavissa vakava käänne. Kyyllään ja ihanteellisilla tarkoituksillaan, joista vain muutamant ottoivat hänelle tunnustuksen, vaati Trotsky suojelusta Venäjän vallankumoukselle Brest-Litovskissa. Hän sai aikaan enemmän, hän pakotti Englannin työväenpuolueen kokoontumaan ja sai siellä tunnustuksen Venäjän bolshveikeille ja luottamuksen toiminnalleen.

Siten pakotettiin Lloyd George puhumaan, ja kun Venäjä vaati kaikkien Saksaa vastaan taistelevien valtojen vastaamaan sen sotatarkoituksien, selitti presidentti Wilson vallan järkevää Amerikan tarkotukset. Tämän aikaan alkoivat osakemarkkinat jälleen huonontua. Wilsonin rauhanpuhe oli tuskin painosta tullut, kun laskentuminen jo oli huomattavissa.

Samaan aikaan alkoivat republikaanit näytellä hampaitaan suurliikkeen etuja puolustessaan. Siihen aikaan alettiin kaikkialla maassa pitää kokouksia, varsinkin kunnallisten kansalaisten kokouksia, joissa selitettiin socia käytävän katkeran loppuun saakka. Nämä kokoukset johtivat illatusiin, joissa hallituksen arvostelu kohosi tunnetun herrasparjailun huipulle. Hyökkäysten keskipesteinä oli Baker, joka oli kiellettyyn jossain alustamassa sotavetoilijain tahdon alle: hänet oli sivutettu, asettamalla hänen ylipuolelleen toisia miehiä.

Puheet siitä, että suurliikemiehet olivat poliitikassa puolueettomuuden vuoksi, eivät enää kelvannet. Syntyivät avoin taistelu, jota johti Roosevelt ja kannatti muuan oregonilainen senaattori.

Suurliikkeillä on viime aikoina ollut paljon päänvaivaa sota-voittojensa takia. Hankintaurissa tapahtui paljastuksia, joissa kävi selville, mitä oli aiottu asettaa laivastohallituksen nimenkannaksi. Sellaiset olivat kylliksi aiheuttamaan suurliikkeen liikkuvuuden rasittamalle olemukselle sydänhalvauksen, jos niitä useammin sattuisi. Siten ajateltiin takasin puoluepolitiikkaan, jossa panetellaan niitä, jotka ajavat pienten saalistajien etuja suurpääoman etuja vastaan.

Ne, jotka pari kuukautta sitte olivat äänekkäimmän vaatimassa hallitukselle kannatusta, etsivät nyt kurapalloja heittääkseen sitä niillä. Ne, jotka kunniansa kautta vaativat, että luokkalaindintta ei ole mihinkään kelpaava, toimivat nyt yöt ja päivät, saadakseen kongressin sellaista laittamaan. Presidenttiä syytetään itsevaltiudesta, kaiken

ja kaikkien hallitsemisesta, ja Roosevelt, jonka silmät palaavat presidentin istuimelle kolmatta kertaa, on tullut Washingtoniin johtamaan tätä taistelua.

Karl Marx kansallisuudesta

Karl Marx oli ensimmäinen tiedemies, joka huomasi, että kansallinen kehitys oli historian menettelytapa, jonka avulla se työskenteli kansainvälisyyden saavuttamiseksi. Hänen mielestään ei ollut olemassa mitään äärimmäistä ristiriitaa kansallisen ja kansainvälisen tunteen välillä, vaikkapa hän tiesikin sen, että kansallisuudet aiheuttavat kansainvälisiä sotia. Hänellä oli laveampi katsantokanta, jonka avulla hän näki kansainvälisyyden kehittymisen, kansallisten mielien taikanaan.

Yhä uudelleen ja uudelleen hän koetti opettaa seuraajilleen, että kapitalismi tulee itse pakotetuksi valloittamaan maailman kansainvälisyydelle, ja että kapitalistit kansainväliset ryhmät, jotka taistelevat maailman vallasta, tulevat olemaan sosialistisen kansainvälisyyden edelläkävijöitä.

Juuri tämän takia hän ja hänen suuret oppilaansa kertosivat viisikymmentä vuotta sitte, että kansalliset sosialistipuolueet ovat pakotettuja, tämän kehityksen kestäessä, asettamaan joidenkin kapitalististen hallitusten puolelle tai niitä vastaan. He ovat julistaneet, että vaikka kaikki kapitalistiset hallitukset ovat oleellisesti sosialistisia vastaan, niin siitä huolimatta sosialismin saavuttamiseksi käytettävät menettelytavat eroisivat huomattavasti toisistaan sen perusteella, voittaako tuo tai tämä kapitalistinen hallitus tuossa tai tässä maailman sodassa.

Nähdessään, että sosialistit täytyivät välttämättä asettua joidenkin kapitalististen hallitusten puolelle maailman sodassa, nämä sosialismin suuret opettajat neuvoivat sosialisteja kehittämään arvostelukykyään ja oppimaan järkevää asettumaan sille tai tälle puolelle, pitään kuitenkin aina sosialismin suuren loimullisen päämäärän mielessään.

Tämä on ollut sangen vaikea opittava kaikkien kansakuntien sosialisteille. Aikavat harvoin siitä ensinkään oppivat. Suurin osa heistä oppi käsittämään yhden puolen siitä käsitteestä, jonka Marx ensin loi kokonaiseksi "massa mielessään". He joko ryhtyivät kannattamaan sitä kansainvälisistä puolta, tai sitte he tulivat puhtaasti kansalliseksi. Nämä kaksi vastakkaisia napaa, jotka Marx liitti yhteen ajatuksissaan, nyt taistelevat toisistaan eristettyinä toisistaan vastaan eri yksilöiden mielissä.

Maailman sosialistipuolueiden täytyi kasvaa ulos tästä ristiriitasta. Sen, jota suuret sosialistiset opettajat eivät voineet saada mahtumaan miljoonien sosialistien päihin, tulee ankarampi opettaja, todellinen välttämättömyys, kurikoimaan niihin sisälle. Kuten kauemmin viipyy siihen, kun työläiset tuon seikan käsittävät, sitä kauemmin tulee kapitalistit "uokka hallitsemaan maailmaa, lotkut kansakunnat tulevat johtamaan toisia maailman kapitalistisissa hallitsemisessa, ja on aivan yhtä välttämätöntä, että jotkut kansakunnat tulevat johtamaan toisia sosialismisakin. Saakkoille. Sellaiset olivat kylliksi aiheuttamaan suurliikkeen liikkuvuuden rasittamalle olemukselle sydänhalvauksen, jos niitä useammin sattuisi. Siten ajateltiin takasin puoluepolitiikkaan, jossa panetellaan niitä, jotka ajavat pienten saalistajien etuja suurpääoman etuja vastaan.

Ne, jotka pari kuukautta sitte olivat äänekkäimmän vaatimassa hallitukselle kannatusta, etsivät nyt kurapalloja heittääkseen sitä niillä. Ne, jotka kunniansa kautta vaativat, että luokkalaindintta ei ole mihinkään kelpaava, toimivat nyt yöt ja päivät, saadakseen kongressin sellaista laittamaan. Presidenttiä syytetään itsevaltiudesta, kaiken

Nyt kun Toveri taas pääsee Suomeen, tulisi jokaisen täällä olevan työläisen tilata se Suomessa oleville tuttavilleen. Tilaushinta on 6 doll. 50 senttiä vuosikerralla ja 3 doll. 50 senttiä puolelta v:delta.

MAILMANKATSOMUKSIA

LAPSIORJUUS ENGLANNISSA.

Lontolaiset vasemmistolaiset ovat ryhtyneet paljastamaan "lapsityöskandaalia", josta he asiaa pimitä. Opetusviraston yllykäs on, väit, saanut selville useita tapauksia, joissa työvoimien puuteen takia on nuorisoa pakotettu turmiolliseen liikaristukseen ja ylenmääräisen ristiinmenon alaiseksi. Niinpä ilmoitetaan erästä 12 vuotiaasta pojasta, jonka täytyi joka päivä olla työssä tunti ennen koulun menoa, tunti puolisonan ajalla ja neljä tuntia jälkeen koulun ja lauantaisin 12 tuntia — noin 40 sentin viikkopalkasta. Toisesta pojasta kuuluu kertomus: "Noin 11 vuotiaa poika, käy työssä erällä maitokauppialla. 2½ tuntia aamuisin ennen koulun menoa, 2½ tuntia iltasin ja 13 tuntia lauantaisin. Pakkaa aina koulutunnolla nukkumaan." Useita, ei ainakaan parempia, tapauksia luettelua sanotaan parasta palkkaa pojille maksettavan suhteellisen kantalimesta ja työlle ruokalehtien kannasta. Huonoimman maksun saavat syyllisiä hoitelevat pikkutyöt ja pojista parturin oppilaat. Yhdeksästä koulussa tavattiin 9 seitsenvuotiasta, 17 kahdeksenvuotiasta ja 13 yhdeksenvuotiasta tyttöä, jotka kävivät joka päivä työssä. Erästä poikakoulusta kävi 9 kahdeksenvuotiasta ja 22 yhdeksenvuotiasta työmiestä". Koulussa, joiden oppilasta suurempi prosenttimäärä käy joka päivä työssä, ilmoitetaan vallitsevan kovin alhaisen siveellisyystason. Kertomuksen loppuluvussa vaaditaan, että sodan aiheuttamasta pakotetuilta teosta huolimatta ei yksikään alle 14 vuotinen lapsi saisi laiminlyödä koulukäyntiään työssäolon takia. Senchessa pitäisi kaikkien 14 ja 18 vuoden välillä olevien nuorien työläisten vakituisesti olla lääkärien valvonnan alaisina. Lehdet kuitenkin arvelevat, että tämän häpeällisen tilanteen paljastuksesta huolimatta tuskin saadaan mitään parannusta aikaan ennen sodan loppua.

NYKYISTEN SIVISTYSKIELIEN LEVENEMINEN.

Luotettavain tilastojen mukaan puhui vuoden 1800 tienoilta englanninkielistä noin 22 miljoonaa ihmistä, saksaa noin 38 milj., skandinaavilaisia kielistä vähä yli 4 milj. V. 1914 puhui luotettavimpien tietojen mukaan englanninkielistä 160 milj., saksaa 166 milj., skandinaavilaisia kielistä 16 milj. Näitä n. s. germaanitilastojen kielistä puhui siis yhteensä 342 milj. ihmistä. Romaanilaisia kielistä puhui v. 1800 yhteensä 92 milj. — nim. ranskaa 34 milj., espanjaa 32 milj., italiaa 18 milj., portugalaa 8 milj. V. 1914 puhui ranskaa 53 milj., espanjaa 45 milj., italiaa 41 milj. ja portugalaa 22 milj. Sitäpaitsi puhui slaavilaisia kielistä 150 milj., arabiaa 55 milj., turkinkieltä 23 milj., malajilaiskieltä 23 milj., kreikkaa 4 milj., japaninkielistä 45 milj., kiinaa 336 ja indialaisia kielistä 230 milj. Niistä 160 miljoonasta, jotka v. 1914 puhuivat englantia, ei täyttä 40 milj. asunut Suurbritanniassa; yli 97 milj. asui Yhdysvalloissa; vajaata 8 milj. Kanadassa; yli 6 milj. Australiassa ja Uudessa Seelannissa sekä noin 2 milj. muissa brittiläisissä aluemaissa. Saksankielistä käyttäviä asui 122 milj. Saksassa ja Itävalta-Unkarissa, lähes 4 milj. Sveitsissä, ja runsaasti ½ milj. Luxemburgissa; loput asivat muissa Euroopan maissa sekä pohjois- ja etelä-Amerikassa, Aasiassa ja Afrikassa. Tässä tilastossa on otettu lukuun myös ne osat Hollantia ja Belgia, joissa käytetään saksalaista murretta. Mutta vaikka nuo 14 milj. vähenneetkin varsinaisten saksankielisten lukuun määrää, pysyy siltäkin tosiasiana, että Saksaa on Europan johtavin kieli. Ennen oli ranska kauan tuossa johtavassa asemassa. Germaaniilaisia alkuperää olevia kielistä: saksaa, englantia ja skandinaavilaisia kielistä, puhuu enemmän ihmisiä kuin kiinankielistä.

TAIDEARVOSTELU JA POLITIIKKA.

Erästä uudesta Wienin saapuneesta kuvakalasta antaa petavanhoillinen, juutalaisvoimjohti Reichspost marrask. 17 p. erittäin kehuvaan lausunnossa, josta otettakoon seuraavat painonn: "Julianityös Keltaiteen viimeinen saavutus Ottele maailmanvallasta", tuo jättäjäkela verrattoman kaunis taiteellisesti suhteessa huomattavaa hillitty Tuota tämän vuoden suuremmoisinta kuvateatterinäytystä katoimassa oli useita Wienin seuraliirejohtajia henkilöitä".

Seuraavana päivänä kirjotti sosialistinen Arbeiterzeitung samasta kelaista: "Huoionherättämistarkoituksessa laadittu kela siksin mielenkiintoisen, että haluttaisipa tietää, kuka on tuon kuvasarjan tekijä, sen henkinen luoja. Mutta sitä ei ole ilmoitettu, näköjään pätevästä syytä. Hän on, näet, nimeltään Gabriele D'Annunzio ja palvelee majurina Italian armeijassa".

Tämä paljastus saattoi Reichspostin jyrkästi muuttamaan entisen sosialistisen arvostelun näistä samaisista keloista. 25 p. se kirjottaa näistä: ".... Kuvakalasta Puhupain italialaisten sotakieltoilijain yllytyshomma Liikaisen italialaisten kirjallijapörsasten roskaotus Pöykelyluonnotta Juutalainen toimintani Poliisin huomio!"

SYÖTÄVIÄ MUURAHAISIA.

Belgialainen jesuiitta-lähetysseuranaja Sadin, joka on oleskellut eräällä Kongo-rautatien asemalla mainitun virran suun ja Leopoldsvillen välillä, näki eräänä iltana joukon neekereitä kyykkyillä maassa poimivan hyvin joutuisasti jotain suuhunsa. Tuon ryhmän kohdalla näkyi vaateja pilvi, jota hän olisi luullut lumeksi, ellei se olisi kohonnut työpöydän valkoisista muurahaista, jotka siihen aikaan vuodesta saivat siivet. Ne kohaavat iltasin ilmaan, partuuksensa ylenmääräisessä, sitte laskeutuivat jälleen maahan ja menettivät siipensä. Neekeri söivät näitä muurahaista minkä ikänä kerkesivät suuhunsa pistellä, silpeneen kaikkineen. He olivatkin löytäneet hyvän palkan, laitelta isoa muurahaista, josta tuontuotakin saattoi ja tuhansia muurahaista pyrki lentoretkellen. Siveonen alue ihaukhi noita melkoisen kookkaita muurahaista, noin puolen tuuman pituisia ja isompiaakin.

Tuntomerkit.

"Isä, etkös oleki tämä soppa hyvin terveellistä — koska se on niin kaiken pahan muusta?"

NYKYISTEN SIVISTYSKIELIEN LEVENEMINEN.

Luotettavain tilastojen mukaan puhui vuoden 1800 tienoilta englanninkielistä noin 22 miljoonaa ihmistä, saksaa noin 38 milj., skandinaavilaisia kielistä vähä yli 4 milj. V. 1914 puhui luotettavimpien tietojen mukaan englanninkielistä 160 milj., saksaa 166 milj., skandinaavilaisia kielistä 16 milj. Näitä n. s. germaanitilastojen kielistä puhui siis yhteensä 342 milj. ihmistä. Romaanilaisia kielistä puhui v. 1800 yhteensä 92 milj. — nim. ranskaa 34 milj., espanjaa 32 milj., italiaa 18 milj., portugalaa 8 milj. V. 1914 puhui ranskaa 53 milj., espanjaa 45 milj., italiaa 41 milj. ja portugalaa 22 milj. Sitäpaitsi puhui slaavilaisia kielistä 150 milj., arabiaa 55 milj., turkinkieltä 23 milj., malajilaiskieltä 23 milj., kreikkaa 4 milj., japaninkielistä 45 milj., kiinaa 336 ja indialaisia kielistä 230 milj. Niistä 160 miljoonasta, jotka v. 1914 puhuivat englantia, ei täyttä 40 milj. asunut Suurbritanniassa; yli 97 milj. asui Yhdysvalloissa; vajaata 8 milj. Kanadassa; yli 6 milj. Australiassa ja Uudessa Seelannissa sekä noin 2 milj. muissa brittiläisissä aluemaissa. Saksankielistä käyttäviä asui 122 milj. Saksassa ja Itävalta-Unkarissa, lähes 4 milj. Sveitsissä, ja runsaasti ½ milj. Luxemburgissa; loput asivat muissa Euroopan maissa sekä pohjois- ja etelä-Amerikassa, Aasiassa ja Afrikassa. Tässä tilastossa on otettu lukuun myös ne osat Hollantia ja Belgia, joissa käytetään saksalaista murretta. Mutta vaikka nuo 14 milj. vähenneetkin varsinaisten saksankielisten lukuun määrää, pysyy siltäkin tosiasiana, että Saksaa on Europan johtavin kieli. Ennen oli ranska kauan tuossa johtavassa asemassa. Germaaniilaisia alkuperää olevia kielistä: saksaa, englantia ja skandinaavilaisia kielistä, puhuu enemmän ihmisiä kuin kiinankielistä.

Huomioonottava seikka on, että germaaniilaisella kielialueella on kaikista vähimmin lukutaidottomia. Englannissa, Saksassa ja Skandinaavian maissa ei lukutaidottomia ole täyttä yhtä prosenttia, sitävastoin kun niitä Ranskassa on 14 pros., Italiassa 45 pros., Espanjassa 58 pros., Portugalissa 73 pros., Brasiliassa 85 pros., Meksikossa 75 pros., Venäjällä 64 pros. Romaanilaisia kielistä puhuvista 161 miljoonasta ihmisestä ei ole täyttä 100 milj., jotka osaisivat kieltänsä lukea ja kirjottaa; portugalinkielistä puolesta 22 miljoonasta ainostaan 9 milj. pystyi äidinkieltään lukemaan ja kirjoittamaan. Kaukasiaaliseen rotuun kuuluvia laskevat olevan 625 milj. ja niistä yli 342 milj. kuuluu germaaniilaiseen kieliryhmään. Sentähden heidän tietystikin on helpompi oppia toisten kielistä kuin ventoveraita kielistä; ja siitä on kieltämättä suurta etua sekä taloudellisesti että yleisesti sivistyksellisesti näkökannalta katsoen.

BAKTEERIT JA MANSIKKA-VILJELY.

Bakteereissa on paljo muitakin kuin ihmisluvun verivillollisia. Tunnetuin iso joukko bakteereja, joiden arvo elinlääkinnällisistä tuotteiden kehityksessä on sangen suuri, suorastaan korvaamaton. Useat tuotantolait ovat kokonaan tämän bakteeriteknillisen kyvyn varassa. Niin esim. johtuu alkoholiolitoisten juomien valmistus bakteeriteknillisenä, samoin junston kypsyys. Askelettien on saatu selville kaksi eri bakteeria, joista mansikan tuoksu johtuu. Toimen niistä, jolle on annettu nimeksi Pseudomonas fragariae, saatiin kehityksi lantun syvennyksissä. Tuoreina nämä bakteeriviljelykset antoivat lantulle väkevänsä mansikan tuoksun, joka kuitenkin muuttui vastenmieliseksi, lannan hajun tapaiseksi, kun viljelykset vanhentuvat. Tällä vastakkaisella basililla on sekin tärkeä ominaisuus, että keitettyyn maitoon pantuna se tekee maidon joutuisasti samalla tuoksuiseksi ja saman makuisiksi kuin tuore maito, eikä maitoon myöhemminkään ilmaannu tuota lannan hajua. Ihmisen elimistöön on tämä bakteeri ihau vaaraton, se kun ei ole ruuinin lämpöamäissä (37 asteessa Celsius). Toisesta mansikkabakteerista, nimeltään Bacterium frag, on samaten askettäin julkastu teollinen selostus. Se kykenee antamaan maidolle ja muille aineille, joissa sitä viljellään, melkoisen väkevän mansikan tuoksun, vieläpä mansikan maunkin. Tuoksu muodostuu parhaiten 14—18 C. asteen lämmössä, vaikka bakteeri parhaiten viihtyy 26—29 C. asteen lämmössä; sen kehitys lakkaa täydelleen ihmisen ruuinnilämmössä, joten sekään ei voi vahingollisesti vaikuttaa. Piltu maidon maun ja tuoksuun parantamiseen, otakstuaan tätä bakteeria voitavan käyttää hyväkseen myös mansikkain viljelemissä.

SOSIALISTIPUOLUE EI OIKEIN SOVI KIPEILIJALUONTEILLE.

Kuutesen vuotta sitten yhtyi kaksi rikasta chicagolaisista nuoruukaista, William H. Patterson ja, William Bross Lloyd; puolueesemme. Kuutta kuukautta myöhemmin Patterson, joka oli monipuolisesti lahjakas nuorimies, valittiin puolueen kansallistolempenevään komiteaan. W. Bross Lloydista sitävastoin kuultin varsin vähän puolueen keskuudessa. Rahallisesti hän avusti puoluettamme ja silloin tällöin kirjotti jonkun artikkelin, mutta hänellä ei ollut toveriansa lahjakkuutta tunkeutua etualalle. Nyte on Patterson, niinkuin ennen puolueeseen tuloasakin, yksi taantumuksellisen Chicago Tribunen omistajia, vieläpä lehdin kirkkuisin sosialismin "tappaja". Sitävastoin tover. Bross Lloyd, joka samaten oli perinyt isältään osauden Chicago Tribuneen, on nyt, kärsien tuntuvaan rahallisen tappion, katkassut kaikki välinänsä tähän isänsä lehteen — vieläpä sen sosialistipuolueita vastaan tekemään kiukkuisten hyökkäysten takia.

Herras-hyväntekeväisyyttä.

"Miksi herra Korkeavaara nykyään on ruvennut niin sääntämään perimään kaikkia pikku saattavia?" "Hänen rouvansa on tilannut erikoisemman kaullin puvun hyväntekeväisyystanssiaisla varten."

Järjestömme asioita

WASH. W. S. OSASTOLLE HUOMIOON OTETTAVAA.

Tarkastakaa viimeistä Party Builderia ja tehkää nimityksiä ensimmäisellä palstalla oleviin virkoihin. Valittakaa edustajain ja varaedustajain maalisuon 9 p. alkavaan konventioniin. Käyttäkää Party Builderissa olevia kaavakkeita, ja lähettäkää "duplicate"-kaavakkeet valitun kirjuriolle Everettin, sekä toiset edustajillemme. Edustajainkokoelma ei ole sellaisilla osastoilla, jotka eivät ole suorittaneet "v. 1917 Campaign and filing fees"-merkeistä maksaa, eivätkä muutokseen ole hyvässä "standingissa". Nimitykset pitävä olla Everettissa viimeistään helmik. 4 p. ja konventionin edustajien nimet viimeistään helmik. 10 p.

Toveruudella, J. W. Allin. Suom. v. k. kirjuri. P. S. En ole ennen saanut käsiini Party Builderia, joten en ole enemminkin voinut saada tätäkään Toveriin.

LÄNSIPIIRIN PUHUJAN MATKAOHJELMA.

Länsipiirin puhuja, toveri Alfred Hautamäki, puhuu Montanassa seuraavasti: Belt, Mont., tammik. 29 ja sitä seuraava päivinä. Stockett, Mont., helmik. 6 ja sitä seuraava päivinä. Butte, Mont., helmik. 11 ja sitä seuraava päivinä. Toveri Alfred Hautamäki on tunnustettu parhaimpien puhujien joukkoon, joten maksaa vaivan mennä Hautamäkeä kuulemaan. Osastot, tehkää voitavanne puhetilaisuuksien onnistuttamiseksi. — Myöskin Länsipiirikomitea kehottaa jokaista s. s. osastoa toimimaan toveri Hautamäken puhetilaisuuksien aikana, jonakin sopivaksi katsottuna iltona, niin kutsuttu ohjelma-illatun, josta illatussuhinrahaetaan. Toveri Hautamäki palkkikunnallenne saavuttuun antaa osastojen huoltomikunille apuaan iltojen järjestämisessä. Toverillisesti. LÄNSIPIIRIKOMITEA.

Kansankirjeitä

INDIANA

INDIANAPOLIS.

Kuulumisia kaivostyöläisten vuosikokouksesta. Kuten sähköisomassa jo olen ilmoittanut, kokous vahvistu suurella äänen enemmistöllä niin kutsutun New Yorkin sopimuksen, joka on voimassa nyt ja pysyy voimassa sodan ajan, vaan ei kuitenkaan kuin kaksi vuotta. Johdonmuksaisesti ei vuosikokous voinut muuttakaan tehdä, sillä maa on sotatilassa ja palkkatasakin on joutunut tyydyttävä ja jos elinkustannukset vielä nousevat, niin ei ole mitään, mikä estäisi meitä vaatimasta palkkojen korotamisesta, sillä samoinhan palkkojenkorotusta kaksi eri kertaa "keskellä palkkasopimusta" viime vuosin. Kaivostyöläisten palkat kohotettiin \$1—\$2:in päivää kohti. Palkkasopimuksesta huolimatta. Ainoa pykälä, joka sai sopimuksessa vastustusta, oli niinkutsuttu sakotus- eli kurinpitopykälä ja se taas tuli välttämättömäksi juuri niitten takia, jotka sitä vastaan ankarammin taistelivat. Käynnissä hillitsi se, jos ei ollut satakunta eri paikallislakkoja viime vuoden aikana ja kun järjestön virkalliset vaativat palkankorotusta e-